

Сматра се да је Христос био "распет на крсту". Међутим, у грчком оригиналу уместо "крст" стоји "ставрос", а то уопште није крст већ стуб, колац, штап [9, стр. 96-97]. Зато је уместо "распет" умесније је говорити "стубован". Први пут су се људи заинтересовали за датум Христовог рођења тек у VI в. Наиме: "У току више од пет векова хришћани нису имали ни најмање представе, нису ни помишљали на то (? - А.Ф.). У историји тих векова не помиње се ниједан покушај да се разреши ово, треба сматрати, веома важно питање за цело хришћанство; нема ни једног историјског записа заснованог на времену Христовог рођења" [165, стр. 96]. Сматра се да је "еру од Христовог рођења" први пут предложио римски монах Дионисије Мали у VI в. [170], али није била прихваћена и, осим тог јединог помињања ни један документ више до VII в. не говори о "ери од Христовог рођења". Тек у VII-VIII в. енглески историчар Беда Поштовани (637-735) користио је ту "еру", али његова је хроника усамљена у том смислу у VII в., и тек од X в. (!) почиње мање-више често коришћење "ере од Христовог рођења". Оригинал текста Дионисија Малог до нас није дошао, његови прорачуни су реконструисани тек у XIX в. ([192], [193], [194], [218]). Активност Дионисија Малог има пуно заједничког са аналогном активношћу другог чувеног Дионисија "малог" - Дионисија Петавијуса (1583-1652), великог хронолога древности. Приметимо да "петавијус" једноставно значи "мали" (petit = мали). Исто тако, треба поново анализирати питање датирања текстова Беде Поштованог.

Известан интерес за историју култа представља колекција легенди сачуваних у "Четји-Минејама"²⁵ [9, стр. 118-154]. На првој страници пише: "21. јануар. Свети Василије Велики". Али "василије" на грчком означава просто "цар" (=базилеус) тј. хришћанска нова година почиње од Светог Великог Цара [9]. Ко је он? Зашто му је дат толики значај? Зашто је он - велики отац цркве? [247, стр. 176]. Он је рођен 333. год. тј. приближно 333 године после Исусовог рођења. У [9, стр. 118-154] је презентираан интересантан паралелизам између легенди о Исусу и о Великом Цару (Василију Великом). Тај паралелизам је доста упадљив и изражен понекад чак дословним подударањем фрагмената јеванђеља и текстова који говоре о Василију [9]. При томе се цар Ирод из јеванђеља поклапа са императором Валентом. Не треба уосталом мислити да су Василије Велики и Исус Христос једна иста личност древних текстова. Није искључено да су све те легенде дупликате легенди о неком трећем лицу. У [9] је претпостављено да је "стубовање" Цара (Исуса?) остварено у оквиру религиозног вулканског култа описаног у Библији (в. горе). Тај је култ обожавао вулкан (Везув?) и његов димни стуб (тј. ставрос). Кажњавање преступника се вероватно изводило њиховим привезивањем поред гротла вулкана тј. поред ставроса. Бог-вулкан је одлучивао да ли да казни преступника (камењем, димом, ватром итд.) или да га помилује. Могуће да се то некако

²⁵ Житија светаца - прим. прев.